

Проповед 255

Мъдреците

Прочит: Матей 2, 1 - 12

Скъпи братя и сестри,

Една година отмина и една нова година идва. Сега е времето, в което можем да си зададем въпросите: Какво ни донесе отминалата година? И какво ще ни донесе следващата? Има още толкова много време пред нас, докато годината отмине. Има толкова много време пред нас, докато дойде следващата нова година. Какво ще ни се случи през тази година? Когато гледаме времето, което е преминало, годините и събитията, които сме преживели, ще разберем, че ние се нуждаем преди всичко от мъдрост, според която да преживеем дните си през започващата година. Един цар, който бил млад и енергичен, искал да направи нещо велико през живота си. Затова събрал най-големите мъдрци в двореца си и им казал: "Искам да ми запишете това, което е най-важно за живота, и да ми го донесете тук, в двореца. Искам в живота си да правя само важни и съществени неща." След около четиридесет години тежка работа, мъдрците успели да съберат най-важното за живота в около 1000 тома. Занесли ги на царя, който междувременно бил станал на 60 години. Той им казал: "Не мога да прочета това, нямам толкова време - съкратете го." Мъдрците се захванали пак за работа и след десет години се върнали със 100 тома. Царят отново ги върнал: "На 70 години не мога да се надявам, че ще прочета 100 книги." Мъдрците отново се върнали и започнали да работят. Събрали всичко в една книга, но когато отишли при царя, той вече бил на смъртно легло. Той им казал: "Кажете ми всичко това с едно изречение." Тогава мъдрците му казали: "Хората живеят, страдат и умират. Това, което остава след тях, е любовта, която са приели и дали на хората." Така е често и в нашия живот. Ние дълго търсим смисъла на този живот. Прекарваме дълги седмици, понякога дори и месеци, в търсене на нещо, което смятаме за важно. Преследваме планове и цели, искаме да постигнем нещо съществено, а всъщност пропускаме съществените неща в живота. В нашия текст днес се говори за трима мъдрци, които търсеха нещо важно и съществено. След като откриха знаци за нещо такова, те не се поколебаха да последват целта си там, където ги водеха следите, и накрая я достигнаха. Намериха повече, отколкото се надяваха или очакваха.

1. Малко предистория. Историята с мъдрците се развива, противно на широко разпространените разбирания, не в нощта на Рождество, а доста по-късно - смята се, че се е случила около 2 години след раждането на Исус. За това говорят някои очевидни, макар и не много набиващи с на очи факти. Например, Ирод избива деца, които са на 2 години и по-малки: **"Тогава Ирод, като видя, че беше подигран от мъдрците, разяри се много и прати да погубят всички момченца във Витлеем и във всичките му околности, на две години и по-малки, според времето, което внимателно беше разучил от мъдрците."** (Матей 2, 16) Защо, ако срещата му с мъдрците се е състояла по времето на раждането на Исус, не са убити само пеленачетата? Другото, което е също очевидно от текста, е че за разлика от овчарите, мъдрците отиват да се поклонят вече в къща, а не в странноприемницата. Вероятно е звездата на Исус да е изгряла в нощта на раждането Му, но да е водила дълго мъдрците до Витлеем. По това време наистина планетите Сатурн и Юпитер се срещат и от тази тяхна среща се образува звездата, която води мъдрците до мястото, където е роден Исус. Другото нещо, което никъде не се казва, е броят на

мъдреците - ние винаги говорим за трима, но в текста нищо не се казва - те са окачествени като мъдрци от изтока - и по-точно от Вавилон, но никъде не се казва колко са били на брой. Числото три е установено благодарение на бройката на поднесените подаръци, но никъде не се казва, че те са били трима. Може да са били както по-малко от трима, така и повече. Учудващо е, че мъдреците, които ние, според традицията, ще продължим да наричаме трима, идват точно от изток, или както казах, от Вавилон. От една страна, това до голяма степен изглежда логично, тъй като според Библията, а и според другите исторически сведения, в тази страна познаването на звездите и небето е било най-развито. Поради Вавилонското робство и престоя на народа на Израел цели 70 години във Вавилон, мъдреците там вероятно познаваха добре и Писанията на народа на Израел. От друга страна, обаче, от тези земи идват до голяма степен проблемите на Божия народ Израел, а според Библията това е мястото, откъдето до голяма степен произлизат и проблемите на Бога с човека. Всички тези факти не оказват съществено влияние на посланието, което носи тази история, но като хора, четящи и изучаващи Библията, е добре да ги знаем, както и да разберем във детайли какво точно се е случило тогава.

2. Да си наблюдателен и да имаш смелостта да тръгнеш на път. Мъдреците откриха нещо многозначително. Очевидно е, че за да открият нещо особено на звездното небе, трябваше преди това да са се занимавали с него. Тяхната работа се състоеше в това, да наблюдават небето и да установяват какво се случва. Един ден, обаче, те установиха нещо необичайно - появила се беше нова звезда, която те никога преди не бяха виждали. Тогава те разбраха - за да се случи нещо толкова необикновено, сигурно има причина. Някъде трябва да се е родил цар. Както казах в началото, твърде вероятно е тези мъдрци, както и повечето от образованите хора във Вавилон, да познаваха добре Писанията на Божия народ. От там те разбраха, че царят, този необикновен Цар, заради когото на небето се появява една нова звезда, ще се роди в Юдея. Забележително е не откритието, защото за познавачите на Писанието едва ли появата на Исус би била изненада, а това, което следва. Мъдреците, веднъж направили откритието си, тръгват на път. Те оставят настрана всичко, което вършат, загърбват своето ежедневие и тръгват да търсят Царя. **"А когато се роди Исус във Витлеем Юдейски в дните на цар Ирод, ето, мъдрци от изток пристигнаха в Йерусалим. И казаха: Къде е Юдейският Цар, който се е родил? Защото видяхме звездата Му на изток и дойдохме да Му се поклоним."** Може ли или трябва ли да се постъпва така? Правилно ли е да изоставиш всичките си ежедневни задължения, за да следваш една звезда? Можеш ли, заради този свой интерес, да изоставиш хората, които разчитат на теб или зависят от теб? В общия случай бих казал: Не. Не е добре при всеки появил се интерес или повеи на вятъра да се обръщаме в посоката, която духа. Има много такива хора, които живеят според максимите: Харесва ми! Не ми харесва! И това не е правилно, защото в този живот имаме отговорност и задължения, които трябва да изпълняваме. Има обаче моменти, в които ние трябва да тръгнем; в които трябва да последваме една звезда - звезда, която ще ни доведе до един необикновен Цар. Забележете, мъдреците питат Ирод, който де факто е юдейски цар: Къде е Юдейският Цар? Не става въпрос за поредният цар на трона на Юдея, а за Царят. Този, който е чакан, за да донесе истинската свобода. В такива моменти не си струва да чакаш, в такива моменти е необходимо да оставиш всичко и да последваш Бога, в такива моменти е необходимо да поемеш пътя, макар и дълъг, и да отидеш при Царя. В Евангелието Исус разказва за един търговец на бисери, който след като намерил най-ценния бисер, отишъл и продал всичко, за да има този въпросния. Това направиха мъдреците, това трябва да направим и ние. Да живеем и работим там, където сме, но когато моментът дойде и открием нещо важно, за което Бог ни призовава, тогава да тръгнем на път, без да се бавим; да оставим всичко,

колкото и важно да изглежда, и да тръгнем след звездата, за да открием какво Бог ни е приготвил.

3. Да направим това, което е необходимо. Мъдреците бяха изключително практични хора. Те се качват на камилите и отиват там, където според техните човешки разбирания трябва да се е родил Царят. Отиват в Ерусалим, за да разберат подробности. От една страна, те действат по човешки и съвсем логично - отиват право в царския дворец. От друга страна, обаче, те правят единствено необходимото - отиват там, където са книжниците, хората, които най-добре познават Писанията, хората, които могат да им кажат къде да намерят новородения Цар. В началото се сблъскват с парадокс - хората, които би трябвало да знаят, че се ражда цар и то юдейски цар, нямат представа за какво става въпрос: **"Като чу това, цар Ирод се смути и цял Йерусалим заедно с него."** Целият Ерусалим се смути, никой не знаеше нищо. Парадоксалното в случая е, че трябваше едни езичници, хора, които бяха далеч от Словото и дори не знаеха как да го тълкуват, да кажат на народа на Израел какво се случва у тях и колко важно е това, което се случва. Затова е и голямото смущение, затова е и голямата тревога. Цар Ирод се тревожи, че има някой, който ще го измести, а книжниците и хората - че са пропуснали нещо много важно в Писанията, че са пропуснали раждането на Царя. Това неразбиране, между другото, е характерно за цялата история на народа на Израел. Те и до днес очакват Месията и не са разбрали, че Той е дошъл. Това започва от самото раждане на Исус и продължава до наши дни. Това до голяма степен се дължи на една особеност, присъща на нас, хората. Ние обикновено си мислим, че нещата, които Бог ни показва, че нещата, които Той иска да ни даде или възложи, са особено сложни и трудни, мислим, че се нуждаем от специално откровение. Всъщност, това, което трябваше да направят хората, беше да погледнат в Писанията и да разберат: **"Затова събра всички главни свещеници и книжници на народа и ги разпитваше къде трябва да се роди Христос."** Не след дълго книжниците бяха готови с отговора: **"А те му казаха: Във Витлеем Юдейски, защото така е писано чрез пророка: "И ти, Витлееме, земя Юдова, никак не си най-малък между Юдовите началства, защото от тебе ще произлезе Вожд, Който ще бъде пастир на Моя народ Израел."** Бог говори по-често ясно и с прости думи. Обаче от нас се иска да сме с отворени уши, за да слушаме, и с отворени сърца, за да разбираме. Това беше напълно достатъчно за мъдреците и те продължиха по-нататък. Необичайното в случая е, че нито един от образованите хора не отиде да се поклони на Царя във Витлеем. Това едва ли е било само защото са се страхували от Ирод. Това е парадокс, който продължава и до наши дни, и той не се отнася само до народа на Израел. Ние знаем какво трябва да се направи, но просто отказваме да го направим. Това е нещо, което придружава нашия живот. Ние добре знаем какво Бог иска от нас, но просто отлагаме да вършим правилното и доброто. Давайте всичко от себе си и тогава Бог ще ви заведе там, където искате да стигнете.

4. Да изберем правилния път. Интересен факт е, че мъдреците прекъснаха пътя си в Ерусалим. И ние можем да си зададем въпроса: Защо? Библията не ни дава логично обяснение. Тук тълкувателите са раздвоени. От една страна е разпространено мнението, че мъдреците са последвали човешките си чувства и разбирания и са отишли в Ерусалим. От друга страна се смята, че звездата е изчезнала за малко и те са били принудени да отидат в Ерусалим. И за двете няма достатъчна информация в Библията. Евангелист Матей не коментира този въпрос, а неговото Евангелие е единственото място, на което се разказва за мъдреците. Но каквото и да е било, то става по Божия промисъл, за да бъде свидетелствано и на книжниците, и на царя, че идва Месията. Трагичните последствия от това посещение обаче са налице - малко по-късно са избити много деца. Въпреки това, което са научили, мъдреците стигат до Витлеем по познатия си начин - водени от звездата: **"А те, като изслушаха царя, си тръгнаха; и, ето, звездата, която бяха видели на изток, вървеше**

пред тях, докато дойде и спря над мястото, където беше Детето. Като видяха звездата, се зарадваха твърде много." Това може да ни каже много. Въпреки човешките знания и изследвания, има само един начин да стигнем до Спасителя и той е чрез Божието водителство. Там, където намерим отново Бога, настава голяма радост. Така беше и с мъдреците. След отклонението при Ерусалим, те намериха звездата и се зарадваха. После я последваха и стигнаха до къщата, където бяха настанени Йосиф, Мария и бебето Исус. Интересен факт е, че тези мъдрещи не се впечатлиха особено от обстановката, която намериха в къщата. Тя едва ли беше богата и подходяща за един цар. Това ясно показва, че те бяха вече разбрали какво се е случило и какъв е този цар, който се е родил. Те не се съобразяваха със собствените си представи, а се оставяха Бог да ги води. След отклонението при Ерусалим, единственият авторитет за мъдреците беше Божият авторитет - те следваха звездата, приеха това, което видяха, въпреки че къщата, в която живееше Исус, да не приличаше на дворец, и слушаха Бога, Който им говореше в сънищата. Тази метаморфоза в живота на мъдреците е необходима за всеки един от нас. Необходимо е да чуваме всеки глас в живота си, но да избираме да слушаме Божия глас.

5. Да се поклоним и да очакваме Божието водителство. Намирайки Исус, мъдреците Му се поклониха. *"И като влязоха в къщата, видяха Детето с майка Му Мария, паднаха и Му се поклониха; и като отвориха съкровищата си, принесоха Му дарове - злато, ливан и смирна."* Можем да си представим ситуацията: възрастни и несъмнено добре образовани хора, много богати, задоволени от всичко, отиват и се покланят на едно малко дете в бедна обстановка. Няма да коментираме даровете - ще кажем, че те са царски. Падането и поклонението пред този нов Цар означава, че те се прекланят пред Него и Го признават за свой Цар. Тези хора, вървейки след звездата, се бяха променили; срещайки се с Исус, те се бяха докоснали до Бога. Оттук нататък те не се нуждаеха от звездата - Бог им говореше и те Го следваха: *"А понеже бяха предупредени от Бога насън да не се връщат при Ирод, те си отидоха по друг път в своята страна."* Когато срещнеш Бога, не ти остава нищо друго, освен да Го следваш, доверявайки Му се да те заведе по точния път, на точното място, на което трябва да стигнеш. Божието водителство е особено важно в живота на вярващия.

6. Бог дава светлината Си на народите. Има още един интересен факт в тази история, който не бива да пропускаме. Мъдреците бяха езичници. Вярно и безспорно е, че първите хора, които се поклониха на Исус, бяха юдейски овчари. Но от учените, от тези, които трябваше да знаят за идването на Месията, първите бяха езичници. Исус Христос се ражда и при Него идват обикновените овчари - представители на еврейският народ, и богатите учени мъдрещи, представители на езичниците. Още от тук е ясно - Исус Христос се ражда, за да живее и умре, за да спаси всеки един човек, независимо дали е езичник или евреин. Под кръста на Исус има място за всеки един човек. Там може да се спаси всеки.

7. Подновяване на завета. Днес ние подновяваме завета с Бога и това е свързано също с обещанието ни да светим за Бога. Това е може би едно от най-важните богослужения за Църквата и за всеки един християнин. Ние искаме като християни и като църква да обещаем на Бога, че и през тази нова година ще вървим заедно с Него, да Му обещаем, че ще Му служим с всичките сили и способности, които Той ни е дал. Ние искаме да си спомним за нашите отговорности като християни, да си напомним, че нашето задължение е първо към Бога и после към всички и всичко останало. Затова, като знаете колко много мрак има в този свят, и като съзнавате какво Бог е направил за вас, донасяйки светлина в безнадеждния ви живот, станете и носете светлина, и бъдете благословение за хората около вас: за семействата и близките си, за приятелите и съседите си, и за всеки човек, при когото Бог иска да ви употреби. Станете и последвайте звездата, която ще ви доведе до Спасителя, за да се докоснете до Него и да носите Неговата светлина до хората. Амин.